У поштані до піонерів – лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVIII. Ч. 229. TWO SECTIONS (SECTION I) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 11-го ГРУДНЯ (DECEMBER) 1971 No. 229. VOL. LXXVIII

В БУЕНОС АЙРЕСІ ВІДБУЛИСЯ МИНУЛОЇ НЕДІЛІ ВЕЛИЧАВІ ТОРЖЕСТВА ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ В СТОЛИЦІ АРҐЕНТИНИ; ТИСЯЧІ НАРОДУ, МІЖ НИМИ СОТНІ З КАНАДИ, ЗСА, БРАЗИЛІЇ ТА ІНШИХ КРАЇН ВЗЯЛИ УЧАСТЬ; АМЕРИКАНСЬКИЙ АМБАСАДОР ЛАДЖ БУВ ГОЛОВНИМ ПРОМОВЦЕМ; ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА ПОПЕРЕДИВ ТИЖДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ.

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

П'ятниця, 10 грудня 1971

В АМЕРИЦІ

СЕКРЕТАР ПРАЦІ ДЖЕЙМС ГОДЖСОН ВИЗНАВ, що адміністрації президента Ніксона доведеться погодитись на значне підвищення заробітних платень для шахтарів, залізничників, працівників у ділянці аеронавтики та, можливо, і в інших галузях індустрії. Секретар праці виступив в обороні рішення Комісії платень, яка дала згоду підвищити платню для шахтарів на 15% у другій фазі „замороження" цін і платень, бо шахтарі заробляють замало за свою важку й небезпечну працю.

ВАШИНҐТОНСЬКА КОМІСІЯ ТОРГІВЛІ МІЖ СТЕЙТАМИ винесла постанову, що залізничні компанії мають відповідати перед пасажирами за запізнення потягів, брудні вагони тощо. Пасажири мають право подавати скарги на такі компанії до суду, а до того ж їх будуть карати урядово.

ФЕДЕРАЛЬНЕ ПОДАТКОВЕ УПРАВЛІННЯ постановило, що ціни на різдвяні ялинки не підлягають стабілізації чи „замороженню", отже їх будуть продавати за принципом „хто скільки візьме". Але ялинки, які проходять спеціяльну хемічну обробку, підпадають під категорію товарів з контрольованими цінами.

З ЧІЛЕ ПОВІДОМИЛИ ПРО ЗАПЛЯНОВАНУ поїздку президента - марксиста д-ра Алленде до Кастра на Кубу. Це була б відплатна візита, бо кубинський диктатор недавно повернувся з Чіле, після 25-денного перебування в тій країні. Дати відвідин Куби д-ром Алленде не проголошено.

У ПІВДЕННОАМЕРИКАНСЬКІЙ ДЕРЖАВІ УРУҐВАЇ дійшло до непорозуміння між двома генералами, які були кандидатами у недавніх виборах. Генерали вирішили розв'язати їхню суперечку шляхом дуелі. Вони виступили один проти другого й вистрілили з пістолів, і обидва промахнулись — але „вийшли з честю".

У ВЕСТФІЛДІ, Н. ДЖ., СУСІДИ БУДИНКУ, що належав Джонові Лісту, запримітили, що впродовж місяця там ніхто не виходить і не заходить. Поліція знайшла в тім домі застрілених п'ятьох членів родини. Тепер розшукують убивцю, яким був, як припускають, Джон Ліст.

У СВІТІ

ЧИСЛО ЧЛЕНСЬКИХ ДЕРЖАВ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ ЗРОСТЕ до 132. Рада Безпеки ОН рішила одноголосно поручити Генеральній Асамблеї прийняти до Об'єднаних Націй, як окрему державу, новостворену федерацію під назвою „З'єднані Арабські Емірати": це шість маленьких арабських країн над Перською затокою, які разом мають тільки 200.000 мешканців, але надзвичайно багаті своїми нафтовими джерелами.

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ВІЛЛІЯМ РОДЖЕРС ЗАЯВИВ після свого приїзду до Брюсселю, Бельгія, на конференцію Ради Атлантійського Союзу (НАТО): „Президент Ніксон доручив мені передати конференції НАТО запевнення, що З'єднані Стейти не послаблять свого союзницького зв'язку з Західньою Европою, нашої підтримки для її єдности і наших зобов'язань щодо її оборони.

СХІДНЬО - НІМЕЦЬКІ КОМУНІСТИ ЗІРВАЛИ порозуміння, до якого дійшов їх власний представник, віцеміністер закордонних справ Петер Фльорін, у переговорах з представником Західнього Берліну Ульріхом Мюллером. Те порозуміння стосувалося права мешканців Західнього Берліну приїздити до Східнього Берліну і Східньої Німеччини на „вікенди". Уряд Східньої Німеччини здискредитував власного представника і відкликав те, на що він погодився був. Тому справа підписання загального договору щодо Західнього Берліну знову зайшла у сліпий кут.

ЗСА ЗАПРОПОНУВАЛИ Японії перевести конференцію у справах торгівлі і валюти ще перед тим, як 17 грудня ц. р. з'їдуться до Вашингтону міністри фінансів і директори державних банків 10-ох найбагатших країн світу для вирішення справи нової міжнародної монетарної системи. Ця надзвичайно важлива американсько - японська конференція має відбутися в найближчому тижні у Вашингтоні.

ШВАЙЦАРІЯ ОБРАЛА нового свого президента. Став ним міністер фінансів Неллъо Челіо на 1972-ий рік. За швайцарською конституцією — президента вибирають з'єднані обидві палати парляменту, в якому від 12 років існує коаліція чотирьох партій. Президентом стає щороку представник іншої коаліційної партії.

ЗБІРКОВА КАМПАНІЯ УККА

Цієї суботи сповняється один повний тиждень від часу, як Український Конґресовий Комітет Америки почав інтенсивну кампанію збірки Національного Датку з метою доповнити цьогорічну суму свого Народного Фонду до $100,000. З початком кампанії потрібно було ще повних $48,000. Сьогодні, після одного тижня кампанії, ця потрібна ще сума зменшилася вже на понад вісім тисяч, бо потрібно ще $39,850. Востанньому більші пожертви вплинули від громад з Мілвокі ($800), Гемтремку ($430) та Пассейку ($200). Рівночасно з багатьох громад інформують, що збіркова акція поширюється та заповідають більші вплив вже в найближчих днях. Канцелярія УККА висловлює впевненість, що мета збіркової кампанії буде досягнена і цьогорічна збірка Народного Фонду досягне і, можливо, переступить встановлену мету — $100,000.

Буенос Айрес. — Минула неділя 5-го грудня, як і тиждень, що її попередив, були у цій прекрасній столиці Арґентинської Республіки майже всеціло під знаком Тараса Шевченка та української культури у зв'язку з відкриттям тієї неділі в найкращому парку столиці величного пам'ятника Кобзареві України – інформує головний предсідник Українського Народного Союзу Йосип Лисогір, який на цих торжествах репрезентував УНС та очолювану ним Президію Секретаріяту Світового Конґресу Вільних Українців і разом з Антоном Батюком, о. шамбеляном Мирославом Хариною та Володимиром Мазуром становили на цих урочистостях офіціяльну делеґацію Українського Конґресового Комітету Америки.

Відкриття пам'ятника

Неділя 5-го грудня — пише п. Й. Лисогір — була справжнім Українським Великоднем у Буенос Айресі, столиці Арґентини, як в приявності тисячів народу, при чудовій літній погоді, тут в одному із найкращих парків арґентинської столиці торжественно відкрито могутній пам'ятник Кобзареві України, Тарасові Шевченкові, у виконанні мистця-скульптора Леоніда Молодожанина. Початок програми був передбачений на годину 10-ту перед полуднем, але вже дві години раніше, о год. 8-ій рано, парк почав заповнюватися масами народу. Місцевий щоденник „Ля Пренса" з понеділка, 6-го грудня, так описує подію:

Під час зустрічі, в якій взяли участь тисячі репрезентантів українських спільнот нашої країни. З'єднаних Стейтів Америки, Канади, Европи, Параґваю, Уруґваю і Бразилії, відкрито пам'ятник українському поетові Тарасові Шевченкові, здійснений скульптуром Леонідом Молодожаниним. Пам'ятник поставлено на схрещенні вулиць Визвольна (Ель Лібертадор) та Дурреґеіра в парку Третього Лютого.

Міська оркестра Буенос Айресу відіграла гимни Арґентини й України і голова Комітету Пам'ятника Тарасові Шевченкові д-р Василь Іваницький відкрив урочистість, згадуючи, що „пам'ятник подарувала українська спільнота Арґентини на згадку 75-річчя прибуття перших еміґрантів тієї національности до цієї країни та з вдячности за численні добродійства, що їх вони тут зазнали, зокрема за добродійства, які не мають ціни: мир і волю". В дальшому, д-р Іваницький, в товаристві професора Анхеля Баттістеса, д-ра Едуарда А. Ґарсії та полковника Лісандро Сеґура Леваллє, підійшли до пам'ятника, репрезентуючи Святочний Комітет, що його очолював померлий недавно генерал Бартоломе Е. Ґалльо. Хори Українського Товариства „Просвіта" та Центрального Українського Комітету заінтонували „Заповіт" Тараса Шевченка. Опісля Митрополит Мстислав, духовий провідник православних українців у світі, та апостольський екзарх для українців католиків в Арґентині Єпископ Андрій Сапеляк, поблагословили пам'ятник'

Після того промовляли канадійський амбасадор в нашій країні, сеньор Альфред П. Біссонет, який привітав 500 канадійців українського походження, які прибули сюди спеціяльно для участи в урочистості, та американський амбасадор сеньйор Джон Дейвіс Ладж, який між іншим зказав, що в його країні є два мільйони українців, які невтомно змагаються в обороні волі. Члени українського колективу поклали опісля у підніжжя пам'ятника урну із землею з України.

На закінчення промовляли президент Світового Конґресу Вільних Українців сеньйор Йосип Лисогір з Ню Йорку із З'єднаних Стейтів Америки, та сеньйори Баттістеса, Ґарсія і Леваллє.

У пополудневих годинах відбувся в театрі Колісео концерт пісні і танку, що його зорганізувало Т-во „Просвіта", а вечером делеґації відвідувачів були гостями на бенкеті, що відбувся в Сосієдах Рураль Арґентіна — закінчує свою вістку „Ля Пренса".

Гол. предсідник Й. Лисогір додатково інформує:

Майстром церемонії під час відкриття пам'ятника була пані Іваницька, якій асистував інж. Юрій Іваник. Поліція аціінює, що приявних було 11 до 13 тисяч, при чому добру одну третину приявних становила молодь і дітей. Амбасадор Ладж, колишній губернатор Коннектікату та колишній (упродовж 6 років) американський амбасадор в Еспанії, взяв участь у торжестві та був першим промовцем. Говорив по-еспанськи, почавши свою промову українським „Вітаю Вас" та закінчивши її українським „Хай живе Україна"! У промові він пригадав Шевченкові слова, що й Україна колись діждеться свого Вашинґтона, звертаючи при цьому увагу, що права рука Шевченка на пам'ятнику вказує на пам'ятник Вашинґтонові, який стоїть недалечко в тому самому парку. Промова амбасадора Ладжа викликала величезне захоплення, що й проявилося в могутніх, здавалося безнастанних аплявзах. Разом з амбасадором Ладжом в урочистостях взяла участь його дружина, що не скривала свого захоплення і зворушення церемонією, запросивши до себе в гості учасників відкриття з Америки. Прийняття в домі амбасадора заповіджене на четвер, 9-го грудня, на год. 5-ту по полудні і передбачалося, що яких сто осіб візьме в ньому участь.

Канадійський амбасадор Біссонет промовляв по-еспанськи і по-англійськи, також знаменито.

Урну із Землею з могили Тараса Шевченка в Каневі поклали у підставу пам'ятника Кобзареві в Буенос Айресі пп. Гайвас, Малащук, Василишин і Лисогір. Е. Василишин був старшиною в УСС та репрезентував українських комбатантів.

Святочний концерт

Цієї ж неділі, 5-го грудня, після торжественного відкриття пам'ятника відбувся о год. 4-ій по полудні у ве-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ІНДІЯ ПОВІДОМЛЯЄ ПРО „РОЗГРОМ" СХІДНЬОГО ПАКІСТАНУ — ВІДКИДАЄ ПЕРЕМИР'Я

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант дістав письмове повідомлення від пакістанського амбасадора Аґа Шахі, що Пакістан готов повинуватися резолюції Генеральної Асамблеї ОН, яка закликала до припинення воєнних дій і відкликання військ поза свої державні кордони, якщо те саме зробить також Індія. Але індійський прем'єр Індіра Ґанді відкинула той заклик Об'єднаних Націй та заявила, що Індія наполягає на створення і визнання самостійности „Бангля Деш", себто бенґальської держави. Нема вже найменшого сумніву, що збройна інтервенція Індії у Східньому Пакістані була запляновата і переведена з ціллю відірвати Східній Пакістан від одностайної пакістанської держави і створити з нього окрему державу бенгальців, приязно наставлених супроти Індії. Індійські війська наблизились на 5 миль до столиці Східнього Пакістану Дакка і його похід зупиняють тільки численні річки: пакістанське військо понищило, відступаючи, тамошні пороми та мости, але — за індійським повідомленням – прийшов „розгром" пакістанського війська у Східньому Пакістані. Дакка оточене з усіх сторін, а пакістанські вояки втікають у сторону моря, яке проте також бльоковане індійською фльотою. Індійське повідомлення говорить про затоплення різних одиниць пакістанської воєнної і торговельної фльоти. Зате на заході індійці знаходяться в дефензиві і не відомо, як далеко зайдуть там пакістанські війська на території індійського Кашміру. Західні дипломати стурбовані долею своїх громадян в обох частинах Пакістану й заходяться, щоб їх евакуювати. Летовище біля Дакка у Східньому Пакістані збомбардоване, а всі лети з індійського летовища у Калькуті припинені. Внаслідку індійського бомбардування столиці Східнього Пакістану Дакка кілька бомб поцілили великий будинок сиротинця і, мабуть, згинуло там коло 300 сиріт, — індійці цьому заперечують. Сенатор Вілліям Саксбі, республіканець з Огайо, який саме вернувся з подорожі до Індії й Пакістану, заявив, що він кількакратно просив пакістанського президента Мохаммада Яхію Хана, щоб той уможливив йому побачення з в'язненим лідером східньо-пакістанських бенґальців, Шейхом Муїбуром Рахманом, але той відмовив, бо — мовляв — не можна розмовляти із злочинцями. Зате газети твердять, що сен. В. Саксбі таки бачив Рахмана, але той очевидячки перейшов через жорстоке „споло-скання ума" і фізично й умово нездатний до нормальної розмови.

В Єгипті засудили на досмертну тюрму 4-ох колишніх міністрів

Каїро. — У четвер 9 грудня ц. р. проголошено присуд у процесі проти 90-ох колишніх високих державних урядовців та військовиків, оскаржених у змові проти існуючого там режиму, зокрема проти президента Анвара Садата. Прокуратор вимагав кари смерти для 10-ох підсудних, у тому числі для колишнього міністра військових справ генерала Мохаммеда Фавзі. Але остаточно генерала Фавзі засуджено на досмертну в'язницю, а президент Садат замінив ту кару на 15 років в'язниці. Зате на кару смерти засуджено колишнього віцепрезидента за президентури Абдель Ґамаля Нассера, Алі Сабрі, і трьох інших міністрів. Всім їм президент Садат замінив ту кару на кару досмертної в'язниці. 14-ох підсудних звільнено, а 14-ох, засуджених на 1 рік, звільнено за порукою. Криза постала в березні цього року, коли скріпилась опозиція проти різних рішень нового після смерти Нассера президента, Анвара Садата. 14 травня виарештовано змовників, а в серпні ц. р. розпочався проти них масовий процес. Алі Сабрі був лідером єгипетських совєтофілів і їздив кількакратно до Москви в справі совєтської копомоги Єгиптові.

Сто нових членів у грудні задеклярувала Союзова Округа в Ню Йорку

Ню Йорк. — Минулої середи, 8-го грудня, тут в домівці „Дністра", 361-го Відділу УУНС, першуна нюйоркської Округи, відбулася півтора-годинна нарада секретарів та конвенційних делеґатів Відділів метрополітальної Округи УНС, яка однодушно схвалила придбати до кінця цього місяця і року щонайменше сто нових членів, щоб запевнити Окрузі і її Відділам чолові місця в табелі переможців у цьогорічному змаганні за дальше збільшення УНС. В нараді, якою проводив голова адв. Іван Флис та секретар Микола Хоманчук, узяли участь представники 16-ти місцевих Відділів та Відділів з Йонкерсу, Гестінґсу і Гемпстеду. Нараду розпочали короткі організаційні доповіді головного секретаря д-ра Ярослава Падоха та обласного організатора Василя Оріховського. Перший дав загальний огляд цьогорічних здобутків всього УНС та місцевої Округи, а другий накреслив плян успішного закінчення цьогорічного змагання за дальший ріст УНС. На його пропозицію поодинокі Відділи зголошували числа членів, яких вони зобов'язалися придбати ще перед закінченням року. Загальне число перейшло сотню сподіваних ще в грудні нових членів. Помимо труднощів, які в цьому році відчували в своїй праці всі життьово-забезпечені установи, а зокрема установи українські, приявні виявили стільки енергії та запалу, що дає багато надії на те, що Округа не лише

(Продовження на стор. 3-ій)

Помер Ралф Бонч, кол. заступник ген. секретаря ОН, лавреат Ноббеля

Ню Йорк. — У четвер 9 грудня ц.р. тут помер в одному із місцевих шпиталів на 67-ому році життя д-р Ралф Дж. Бонч, колишній заступник генерального секретаря Об'єднаних Націй для спеціяльних політичних справ і лавреат мирової нагороди Нобеля в 1950 році. Народжений у Дітройті в неґритянській родині, батько його був фризієром, Ралф Дж. Бонч залишився з 13-ого року життя сиротою, і переселившись з ріднею до Лос Анджелесу, вчився там у публічній школі і згодом студіював право у Каліфорнійському Університеті. Закінчив студії у Гарвардському Університеті докторатом з урядових і міжнародних взаємин у 1934-ому році. Під час другої світової війни працював аналістом африканських і далекосхідніх справ у департаменті війни і з 1944 року був службовцем державного департаменту. В 1945 році перебував у Сан Франсіско, працюючи над чартером Об'єднаних Націй і в 1947 році був членом делеґації ОН на першу генеральну асамблею ОН у Лондоні. На прохання тодішнього генерального секретаря ОН Тригве Лі він перейшов з державного департаменту ЗСА на постійну працю до генерального секретаріяту ОН. За своє успішне посередництво у конфлікті між Ізраїлем й арабськими державами в 1950 році і підписання перемир'я між ними Ралф Дж. Бонч був відзначений мировою нагородою Нобеля. Як репрезентант ОН відіграв видатну ролю для полагоди Суезького конфлікту 1956 року, потім під час громадянської війни в Конґо 1960 року і в 1964 році на Кипрі. Відійшов з ОН минулого року внаслідок хвороби. Протягом усього життя брав активну участь у діяльності неґритянської Крайової Асоціяції для проґресу кольорового населення.

Паризьку конференцію про В'єтнам перервано знову

Париж. — 138-ме з черги засідання Паризької так званої мирової конференції про В'єтнам закінчено в четвер 9-го грудня ц. р. вперше без визначення речинця наступного засідання. Голова американської делеґації Вілліям Портер запропонував виректися засідання в наступний четвер 16-го грудня і перевести його щойно 23-го грудня, шоб могти порозумітися з своїми урядами. Але голова північно-в'єтнамської делеґації Хуан Туї назвав ту пропозицію „саботажем" і не погодився на відкладення засідання. Амбасадор Портер заявив, що він готов „кожного дня і ночі" перевести засекречені розмови, але комуністи відкинули цю пропозицію, як і раніше відмовлялися говорити засекречено й довірочно. Засідання так і скінчилось без визначення дальшої дати.

Комісія Платень погодилась підвищити заробіток залізничних сиґналістів на 46%

Вашингтон, Д. К. — Хоч урядова Комісія Платень визначила можливу підвишку платні для загалу працюючих у всій країні не вище як 5,5 відсотка річно в другій фазі „заморожування" цін і платень, однак ця ж сама Комісія затвердила підвишку заробітньої платні для залізничників - сиґналістів на 46% на протяг 42 місяців. Члени Комісії вважають таку підвишки обґрунтованою і, самозрозуміло, вийнятковою. Підвишка має характер ретроактивної, бо вона розпочалася від 1-го січня 1970 го року. Тоді залізничники-сиґналісти дістали підвишку на 5%, у листопаді того ж року на 6,9% на вказівку Конґресу, потім їм підвищили платню на 2,6% і минулого квітня — ще на 2,9% Комісія Платень схвалила й підвишку на 5% з місяця жовтня 1971 року, що включена до контракту праці для 10 000 залізничників з 16-го листопада ц. р., коли закінчилась перша 90-денна фаза „заморожування". Представники Комісії Платень погодились на тому, що залізничники-сиґналісти повинні своїми заробітками „йти впарі з економікою" країни.

Четверте число „Терему" присвячено творчості Б. Нижанківського-Бабая

Дітройт. — Четвертий випуск видаваного тут Інститутом Української Культури за редакцією Юрія Тиса-Крохмалюка, як головного редактора, і Ліди Тарнавської, як асистента, неперіодичного ілюстрованого журналу „Терем" присвячений у цілості творчість прозаїка, поета і сатирика Богдана Нижанківського, відомого із його сатиричних і гумористичних віршів та пародій, друкованих під псевдонімом Бабай у журналі „Лис Микита", що його видає і редаґує Едвард Козак — ЕКО. На зміст цього, оздобленого портретом Б. Нижанківського-Бабая числа склалися крім редакційної передмови, статті Остапа Тарнавського „Бабай — поет оригінальний і модерний: від Нижанківського до Бабая", Анатоля Курдидика п. н. „Богдан з іншого боку: спроба портрету одного мого близького друга", Оксани Керч „Поет", інтерв'ю з Б. Нижанківським-Бабаєм п. н. „Творче життя поета", Юрія Тиса п. н. „Богдан Нижанківський: Від „Вулиці" до патріотичної гігієни", спогад Ірини Лаврівської „Дуфта", пародія Федя Триндика п. н. „Під копитом" та присвячений Б. Нижанківському фрагмент із повісти І. Керницького „Неділя". Завершується це число „Терему" вибором із прозової і поетичної творчости Б. Нижанківського. Наприкінці подано коротке резюме видання англійською мовою. Видано це число „Терему" з мистецькою обкладинкою Якова Гніздовського. Адреса Видавництва:

„Terem", 13588 Sunset Street, Detroit, Mich., 48212.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65 ¢

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

У свідомості ваги і значення

Проведені останніми місяцями в різних осередках українського поселення ЗСА і Канади, а перед тим також в Европі, відзначування 50-річчя Українського Вільного Університету — нашої найстаршої Альма Матер на еміґрації — пройшли з повним успіхом і причинилися у великій мірі до ознайомлення української громади із цілями й завданнями УВУ. Численні ювілейні імпрези, в першій мірі наукові конференції, як також доповіді й виступи Ректора УВУ із з'ясуванням ваги і значення існування і дальшої діяльности цієї високошкільної установи посилили прихильність і позитивне ставлення широкого загалу нашого громадянства до УВУ, затіснили духові взаємини з його проводом і професурою. Незвичайно відрадним явищем була активна участь української молоді ЗСА і Канади, зокрема студентської і пластової — у відзначуванні ювілею УВУ й у влаштовуваних з цього приводу імпрезах.

Закінченням ювілейних святкувань і зв'язаної з ними поїздки Ректора УВУ по українських громадах не завершується ще відзначування 50-річчя УВУ. Головною метою цих святкувань було не тільки спопуляризувати справу його діяльности і завдань, але передусім покласти тривкі основи для дальшого його існування і дії. Цю мету підкреслювано у виступах промовців на ювілейних бенкетах та зустрічах, і широка українська громада започаткувала покладення цих основ — міцної і тривалої бази для Фундації УВУ, яка унезалежнила б його існування від різних змін політичної ситуації та частинно від одержуваної ним на терені своєї діяльности державної допомоги і уможливила йому ще успішнішу виховну і науково - видавничу дію. Треба сподіватися, що заходами Делеґатур і алюмнів УВУ і з допомогою створених у багатьох місцевостях ЗСА і Канади Комітетів Прихильників УВУ поведеться розвинути цю матеріяльну базу для дальшої діяльности української наукової установи в Европі.

Розуміючи вагу і значення існування УВУ, українська громада у вільному світі усвідомлює водночас із цим важливість, цілі й завдання інших діючих наукових установ — Українського Католицького Університету в Римі й Осередку Українських Студій в Гарвардському університеті, доказуючи цю свідомість й розуміння щедрими дотаціями і пожертвами на їх успішний розвиток.

Українці у вільному світі спроможні поставити своїми силами й засобами творене ними з гарячими зусиллями високе шкільництво на належній для престижу українства висоті.

Політика інфільтрації

На початку грудня ц. р. в Мехіко Сіті відбувся Світовий Конгрес Психіятрів. На той Конгрес передали мордовані „психіятричним лікуванням" в Совєтському Союзі інтеліґентні люди листа з проханням, щоб учасники виступили проти совєтської практики „лікування" здорових людей засобами психотерапії лише за те, що ті люди не погоджуються з комуністичним режимом. Деякі американські й інші фахівці намагалися порушити це питання на форумі Світового Конґресу. Але їм не повелося: психіятри з країн-сателітів та з інших, головно прихильних до СССР, країн почали домагатися „не сплутувати науки з політикою", про що інформував „Вашинґтон Пост" з 3-го грудня. Так там і не порушили важливої проблеми.

Та це, може, не надто яскравий зразок комуністично-совєтської інфільтрації на Заході, що проникає вже в мозки, в систему мислення деяких діячів, і не лише медицини. На Конгресі Міжнародних Православних Церков, до яких належить і Російська Православна Церква в Америці, — їй протистоїть Російська Православна Зарубіжна Церква в Америці, — виносилися рішення, скеровані проти Португалії та Південного В'єтнаму, але ніхто там навіть не порушув питання про переслідування віруючих у Бога людей в Совєтському Союзі, в тому і в Україні. Також у міжнародній комісії при ОН у справах науки й культури ЮНЕСКО — вже ніхто не виступає в обороні переслідуваних українських та інших діячів культури в СССР. Такі організації світової мірки, міжнародного типу, пронизані совєтськими впливами, і на них список не кінчиться.

Не бачачи можливости і, бодай покищо, змоги атакувати вільний світ силою зброї, — хоча війна у В'єтнамі це, безумовно, діло рук комуністів, — ЦК КПСС взявся до тактики інфільтрації, проникання до міжнародних установ, до різних закордонних організацій і врешті-решт до душ і розуму людей на Заході. Це небезпечна, типу троянського коня, диверсія, і викривати її та перешкоджати їй — одне із головних завдань українців у вільному світі.

Д-р Володимир Душник

ПРОБЛЕМА СТАРШИХ ЛЮДЕЙ В АМЕРИЦІ

Як уже інформовано в „Свободі" (ч. 226 з 8-го грудня ц. р.), в днях від 28-го листопада до 2-го грудня 1971 року відбулася у Вашинґтоні крайова Конференція в справі старших людей, яку влаштував Білий Дім і в якій взяло участь 3,400 делеґатів з усіх прошарків населення Америки. Між делеґатами, крім автора цієї статті, були ще з українців д-р Антін Жуковський з Північної Дакоти та інж. Степан Куропась з Чикаґо, Ілл.

Ми звичайно думаємо про Америку, що це — країна „молодих людей". Статистичні дані заперечують це, бо в дійсності Америка стає країною старших людей. Нині маємо тут 20 мільйонів осіб, що мають 65 і більше літ. У 1981 році це число збільшиться до 24 мільйонів, згідно з обчисленнями знавців геронтології (науки, що вивчає причини і закономірності процесу старіння людини). Така радикальна зміна в конфіґурації американського населення мусить мати значний вплив на решту населення, без огляду на вік; вона матиме також значний вплив на економіку Америки. Тому не диво, що справою старших людей займаються численні суспільні організації та Уряд, який зорганізував згадану конференцію, щоб винести цю проблему на загальний форум нації.

Положення старших людей в Америці незавидне. З численних звідомлень фахівців видно, що старші люди живуть у напівстандартних відносинах. Вони не одержують відповідних пенсій, платять дорого за лікарську обслугу, багато з них живуть у старечих домах, де опіка низької якости і де чимало з них живе на заспокоюючих пігулках замість на звичайних харчах. Крім того, галопуюча інфляція пожирає всі ощадності емеритів, так що більшість з них стоїть перед проблемою цілковитого зубожіння. Люди, які все своє життя працювали та збагачували Америку, на старі літа животіють в злиднях та біді.

На крайовій конференції в справі старших людей стверджено, що:

— Нині понад 20 мільйонів людей в ЗСА мають 65 або й більше літ; 62.5 мільйона американців мають 45 або більше років.

— Американська економіка потребує фахового знання та продуктивних здібностей усіх громадян. Для цього люди середнього і старшого віку повинні мати рівне трактування в одержуванні праці, яку вони можуть виконувати.

— Старші люди мають бути трактовані як громадяни, що можуть працювати і причинятися до поліпшення економічного життя громади.

— Старші люди дуже часто мають потребу в спеціяльних мешканевих вигодах, за які вони повинні платити, бодай частинно, зі своїх прибутків.

— Люди середнього віку, як також старші особи повинні бути приготовані на прийдешні літа шляхом надбання нових зайнять, знайомств та нових зацікавлень.

— Треба повести ширші досліди над деґенераційними хворобами старших людей так у фізичному, як і в духовому житті.

— Треба знайти відповідні розв'язки цих проблем старших людей негайно, не відкладаючи на довгі роки.

Учасники конференції керувались у своїх нарадах та дебатах такими основними принципами:

— Держава, що є такою багатою, як Америка, може зробити далеко більше для своїх старших громадян, не зменшуючи своїх зусиль у відношенні до молодшого населення.

— Там, де потреби старших людей є загального, універсального характеру, відповідальність за фінансування відповідних проєктів має припадати на федеральний уряд.

— Система саціяльного забезпечення повинна базуватися на трираменній підставі: робітник, працедавець та Федеральний Уряд.

— Уряд повинен відповідати за переведення всіх проєктів щодо полегшення становища старших людей.

— Уряд повинен дбати про підвищення прибутків старших людей, а також про додаткові для них полегші

Треба пригадати, що подібна конференція в справі старших людей відбулася в 1961 році, але нічого з неї не вийшло. Тоді багато говорено про потреби старших людей, а мало про те, хто має переводити в життя всі постанови та рішення. Тому на теперішній конференції чулися критичні голоси, мовляв, „ми не мусимо скликати цю конференцію лише на те, щоб емерити говорили, що вони бідні й самітні, що вони хочуть брати участь в активному житті, що вони потребують кращого лікарського піклування, кращих мешкань".

Тому ця конференція прийняла інший підхід до проблем старших людей в Америці. Серед її делеґатів було багато спеціялістів, які знають ці проблеми з практики, і тому їхні рекомендації мали особливу вагу.

Конференція була поділена на 14 секцій, які розпадалися на численні підсекції, де дискутовано проблеми з кожної точки зору і винесено ряд конкретних резолюцій. Мабуть, не було ні одної проблеми з життя старших людей, якій не присвячено було б належної уваги.

За цією конференцією стоїть американський Уряд, який уже вжив ряд заходів і реалізує ряд нових законів для полегшення життя старших людей.

(У черговій статті: Резолюції Конференції та заява президента Ніксона).

Іван Білоус

НЕ ДВОМОВНІ, А АНГЛОМОВНІ УЧНІ

У багатьох містах ЗСА вже довгі літа працюють школи українознавства. В деяких число учнів не переходить 20, але є й такі, що мають понад 700 учнів. Невеликий відсоток українських дітей ходить до українознавчих шкіл і, як виказує статистика, кількість учнів в тих школах з року на рік маліє. Коли б Шкільна Рада подала до відома громадянства стан учнів у наших школах за навчальний рік 1970/71, то воно побачило б, що той стан в порівнянні зі станом з-перед десяти років виглядає катастрофічно.

Прикро звалювати всю вину на батьків, однак передусім від них залежить, чи їхні діти вчаться в школах українознавства. Практика показує, що багато дітей, замість іти в суботу до рідної школи, іде на вулицю. Чуємо, що діти, мовляв, і без української школи мають забагато праці. В Америці зобов'язують молодь вивчати, крім англійської, ще й другу мову на вибір. Цією другою мовою для нашої молоді повинна бути українська, яка є признана для студій в багатьох американських школах. Часто буває, що в цій справі діти батьків, а не батьки дітей провадять. „Не хоче йти до української школи, що я йому зроблю?" — чуємо від батьків. Така молодь не йде високо в науці і по закінченні школи заповнює ринок тяжкої праці.

Якщо спадок стану учнів піде й далі таким темпом, то на сором нашої спільноти будемо замикати школи, як замикають деякі католицькі парафіяльні школи з браку фондів. Але у нас батьки, що посилають своїх дітей до наших шкіл, дають їм достатнє матеріяльне забезпечення, і якщо прийдеться замкнути деякі школи, то вину за це хай візьмуть на себе ті батьки, що тримають своїх дітей далеко від рідних шкіл.

Недавно читав я звіт Спілки Українських Учителів і Виховників з Великобританії за навчальний рік 1968/69, з якого виходить, що при школах українознавства було там 143 дітей в садочках, 268 у передшкіллі, а в десятьох клясах шкіл було разом із садками й передшкіллям 2,149 учнів. Порівняймо українське населення Британії з українським населенням ЗСА і побачимо, як далеко ми залишилися позаду. В Англії всі школи працюють у власних домах, а в ЗСА одна або дві школи мають власні домівки і платять за чужі приміщення великі суми. Знаю таку Рідну Школу, що зайняла два будинки парафіяльної школи, всі пивниці під церквою, передшкілля дала на піддашшя, а на англомовну клясу не має місця.

В рідному шкільництві працюють батьківські комітети, Т-во „Рідна Школа", Т-во „Самопоміч", кілька Осередків СУМА і Т-во Учительська Громада. Решта організацій стоять здалека. Школи не витягають рук по матеріяльну допомогу, а вимагають моральної допомоги, пропаганди цього доброго діла. Зближається початок нового навчального року, і ми всі повинні докласти зусиль, щоб стан учнів в наших школах збільшити.

В наших школах маємо ми труднощі, які треба передискутувати і знайти їх позитивне вирішення. Часом українські родини не посилають своїх дітей до наших шкіл, але в тих школах зустрічаємо дітей з мішаних подруж або дітей з другого або й третього покоління нашої еміграції. Ті діти приходять до школи з дуже малим знанням або й зовсім не знають української мови.

Коли ми відвідуємо низько чи високо зорганізовані школи, то в кожній клясі, а передусім у трьох або чотирьох нижчих чуємо від опікуна кляси, що у нього є кілька учнів, які дуже слабо знають українську мову і тому не можуть брати повної участи в навчальній праці. А як ті учні доходять аж до середніх кляс? З доброго серця опікуна, мовляв, як не пустити їх до вищої кляси, то вони взагалі перестануть ходити до школи. Таке ставлення справи не розв'язує, бо ті учні, перейшовши до вищих кляс, не можуть дати собі ради, зражуються і кидають науку.

Тепер при наших більших школах існують англомовні кляси, однак їх життя дуже коротке. Здібніші учні за рік чи два настільки опановують українську мову, що їх можна перевести до нормальних кляс, а решта розходиться по домах. Ще одна трудність з англомовними клясами: в них діти різного віку, а це не сприяє добрій праці.

У травні при Вейн Стейт Університеті в Дітройті на конференції національностей один професор у своїй доповіді заявив, мовляв, життьова практика показала, що перше покоління еміґрації цурається пня, з якого вийшло, але друге - третє, коли запізнається з культурою свого народу, обертається до нього лицем.

Ми мусимо зробити все, щоб задержати англомовних українських дітей при нас. Англомовні кляси цього не зроблять, а тому ми повинні дати їм щось таке, що вони могли б назвати своїм. На мою думку, ми повинні у більших скупченнях українського поселення зорганізувати для наших англомовних дітей окремі школи зі своїми управами і батьківськими комітетами. Коли український садочок для англомовних дітей на заході Дітройту має успіх, то й школа для таких дітей буде його мати.

Ця справа вимагає великої підготови. Ми мусимо опрацювати програми для таких шкіл, усталити для них навчальний матеріял і методичні вказівки. Ми не маємо підручників для таких шкіл, а тому, не оглядаючись на кошти, мусимо якнайскоріше їх опрацювати. Маємо кілька учителів, які працюють в англомовних клясах, але кожний з них додержується своєї методи і працює, як може.

Перед Шкільною Радою стоїть велике завдання: вона мусить заопікуватися нашими англомовними дітьми, або вони пропадуть для нас. Треба якнайскоріше скликати конференцію вчителів, що працювали в англомовних клясах і що працюють в них. Потрібні на це фонди є, бо маємо людей, які жертвують великі суми на виховання нашої молоді. Не треба тих жертв заморожувати. Справа англомовних українських дітей — дуже важлива і не розв'яже її ані само вчительство зі шкільною владою, ані батьківські комітети. Це справа цілого громадянства. Існує в ЗСА Координаційна Виховно-Освітня Рада, що має своїм обов'язком також допомагати в цій справі.

На кінець дещо статистики. Шкільна Рада УККА у своїм бюлетені „Рідна Школа" за липень подає, що у Школах Українознавства в 1970/71 році число учнів не переходило 3200. В Канаді українську мову вивчають 4916 учнів, в Австралії з 25-ма тисячами українського населення — 1408. Порівняймо українське населення Австралії та Канади з українським населенням ЗСА, і побачимо, що стан учнів в наших рідних школах катастрофічний. З початком нового навчального року цей стан мусимо направити.

40 партійців, директорів, летунів, лікарів потрапили на гачок аферистки

Київ. — Відбувається в Києві судовий процес над пройдисвіткою - аферисткою на прізвище Ганна Лосинська, яка, виказуючись підфальшованою посвідкою з московського „Зовнішпосилторгу" про одержання у спадщину від померлого в ЗСА „дядька" майже 4 мільйонів долярів, — дістала від 40 високопоставлених совєтських директорів і службовців від 1969 року до січня 1971 року 140 000 рублів. Г. Лосинська, раніше медична сестра, жителька Києва, збирала від провідних службовців, летунів, лікарів, директорів фабрик і заводів, керівників канцелярій та подібних по 3 - 5 тисяч рублів на купівлю „поза чергою" нових автомобілів та інших машин і речей, на які треба в Україні чекати „роками в черзі". „Радянська Україна" з 30 листопада в нарисі з залі суду „Мільйонерша" та її клієнти" інформувала, що клієнтами в аферистки були працівники різних „міністерств", летун С. Хмара, М. Купрій — деректор київської взуттєвої фабрики ч. 4, гравер заводу А. Пилоян, інженер П. Муштенко та ін., разом понад 40 осіб. Забираючи гроші на нове авто „Волга" поза чергою, аферистка зникала й підшукувала іншу жертву. Деяким громадянам Г. Лосинська, щоб не потрапити до міліції, повертала частину грошей, але левину долю прогулювала на курортах, пропивала з „співробітниками", „влаштовувала в ресторанах бенкети з високомарочними коньяками, витонченими винами і паюсною ікрою", подає „Радянська Україна".

З НАШИХ БУДНІВ

НА РІДНИЙ КОМІТЕТ

Тільки я наліг на самописа, щоб віддати честь і шану великому композиторові Землі Української, Миколі Леонтовичеві, пам'ять якого відзначає в цю неділю наша Метрополія небувалим концертом, з участю восьми хорів, — як тут телефон від начальства: „Пане колего, треба підтримати гарячим словом збіркову кампанію УККА за збільшення Українського Народного Фонду! Вжарте, будь ласка, фейлетончика на цю тему!"

Колись, ще за небіжки Австрії, казали в таких випадках, що бефель є бефель і муха не сідає! Та воно й без „бефеля" я це дуже добре розумію, що коли нашій верховній установі — УККомітетові, бракує для заокруглення бюджету 48 тисяч долярів, щоб мати круглих сто тисяч, тоді, річ ясна, треба щось у цій справі робити, і то негайно! Якби так наш нюйоркський війт, пан меценас Гуглевич, вибрав ще в місяці грудні якусь свобідну суботу чи неділю для влаштування літературно-мистецького ярмарку в користь УНФонду, то я голошуся першим добровільцем на виконання програми, — чи то на спілку з Понеділком, чи з Мартою Кокольською, чи навіть з Василем Авраменком!

Та ... програма програмою, ярмарок ярмарком, але свій власний національний податок я ретельно заплатив ще перед опублікуванням заклику Українського Конгресового Комітету Америки в 222-му числі „Свободи". І маю на це квитанцію ч. 1904, з підписами проф. Лева Добрянського і п. И. Лисогора.

В цьому місці мушу надмінити, що ласкавий Дядько Сем звільнив мене в обов'язку платити федеральний податок, як такого паталаху, що нібито працює, але не заробляє. Проте, від священного обов'язку платити український федеральний податок я не можу себе звільнити! Такий маю твердий характер!

Правда, я міг би таїти в своїм серці тихий жаль до шановного керівника канцелярії УККА, пана мгра Базарка Івана, що він має трохи інший стиль праці від того, що мав його попередник, покійний пан маршалок, Василь Мудрий. Бувало, коли пан маршалок посилав мені таку квитанцію, чи пак „цеголку", то завжди долучував до неї персональну, так би мовити, карточку, а звичайно це було „Гуцульське весілля" мистця Михайла Мороза. А на карточці, до надрукованих святочних і новорічних бажань, дописував ще власною рукою: „Як ся маєте, Ікер?" Або: „Віват! Тримаймося — не даймося!" Небіжчик був радше скупий на слова: видай пристосовувався в добірці слів до моєї скромної жертвенности ...

А проте, я не чую жалю та й не маю претенсій і до пана маґістра Базарка, що він не шле мені таких карток, бо йому, звичайна річ, не те в голові ... Інші, спокійніші часи були в канцелярії УККА за покійного пана маршалка! Не мав тоді покійний клопотів ані з патріярхатом, ані з помісністю, не сушив своєї голови одним бенкетом та його наслідками, не був свідком маніфестацій революційної молоді на засіданнях Політичної Ради. Так чи тоді, чи тепер Український Конгресовий Комітет Америки хворів і далі хворіє тією самою слабістю — безгрошів'ям або посухою в касі. З надходячим празником св. Миколая забавмося всі в Миколаїв та принесімо в дарі по „цеголці" Українському Народному Фондові!

Ікер

Панас Феденко

МИНУЛО ПІВСТОЛІТТЯ

ЗИМОВИЙ ПОХІД АРМІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ 1919-1920 РР.

(11)

У Вінниці я зустрів Оксена Лолу, що був співробітником української соціял-демократичної преси ще від початку XX віку. Це був інтеліґентний робітник, родом з Чернігівщини. У Києві він працював у підприємстві, що виробляло іконостаси та інші приналежності для церковної служби. Брав участь у нелеґальній роботі Української Соціял-Демократичної партії, був не раз арештований і суджений. Мусів еміґрувати на захід, працював у Парижі до війни 1914 року. Там його хотів перетягти Ленін, повівши інтриґу проти провідника УСДРП Левка Юркевича (Рибалки), як проти „поганого, паршивого буржуазного націоналіста".

Але Лола не пристав до большевиків. В час першої світової війни стояв він на позиції поразницькій: від поразки Росії у війні сподівався революції, упадку царату. Французький уряд був у союзі з царською Росією і не дозволяв пропаґанди соціялістів-еміґрантів за поразку Росії в війні. Отож і Лолу мали вислати за межі Франції. Ім'я його зовсім еспанське; тому, не питаючи Оксена, французька адміністрація вислала його в Еспанію ... Там жив і працював Лола до революції 1917 р. і зараз після упадку царського режиму вернувся до Києва. Був організатором професійних спілок, писав у пресі, вів пропаґанду за УНР. Він добився з військом до Вінниці, але далі не мав сили. Був на лиці жовтий аж сірий, казав, що болить голова і ноги гнуться. Пізніше я довідався, що Лола умер у Вінниці з тифу.

Сповнені надій на успіх, ми рушили з Вінниці, щоб догнати Армію УНР і завернути її для об'єднаної дії з Галицькою Армією. Мали їхати на схід: Мазепа, Черкаський, Никонів і представник Галицької Армії, чотар Василь Чайківський. Фактично рушили в дорогу троє: Мазепа, Феденко, Никонів.

Це була фантастична подорож. В сніговій бурі ми шукали слідів Армії УНР в Липовецькому і Таращанському повіті і добралися до села Жорнища, де сподівалися зустріти Омеляновича-Павленка. Але даремно. Всюди до нас приязно ставилося населення, бо ми називали себе кооператорами. Українська мова викликала у людей довір'я до нас. Кликали до себе обідати й вечеряти і протестували, коли ми хотіли за гостинність платити. Тут епідемія тифу вже кінчалася, люди відживали від страшної пошести. Всюди ходили чутки про „військо Тютюнника", що вирушило на дальшу боротьбу.

В Жорнищах ми спинилися в культурній селянській родині, два сини були студентами і воювали в українській армії, а після катастрофи прийшли до рідної хати. Збиралися пристати знов до війська, але їх збентежила катастрофа Залізної дивізії під Животовим: командир Трутенко, через свою легковажність, довів дивізію до поразки при зустрічі з кіннотою Денікіна, що відступала на південь.

Із Жорнищ ми поїхали в повітове місто Гайсин, в надії, що там знайдемо котрусь частину Армії УНР.

Була темна ніч 7 січня 1920 року. Ми спинилися в заїзді, в чистих і теплих кімнатах. При вечері і при чаюванні (на столі гудів самовар) Мазепа ділився з нами надіями на об'єднання армій і на відновлення реґулярного фронту. Полк. Никонів, бачивши прихильність людности до війська (він всюди казав, що належить до Армії УНР), висловлював переконання, що „ще не вмерла Україна". Оповідав, що має родину на Полтавщині, але не вернеться додому, поки не буде Україна вільна, самостійна.

Як всюди, у Гайсині знайшлися люди, готові нам помагати, хоч не знали, хто ми і чого до того міста приїхали. Через директора гімназії, на ім'я Левицький, місцевий кооперативний союз виробив нам „добрі" документи, що ми співробітники кооперації. Молодий поштовий службовець казав, що в недалекому Брацлаві стоїть українське військо.

Не можу пригадати, як ми добралися до Брацлава. Там відбулася нарада 11 січня 1920 р., в якій взяли участь: Мазепа, Іван Лизанівський (соц.-революціонер родом з Галичини), Василь Чайківський, Федір Сумневич (губерніяльний комісар Волині), полк. Никонів, П. Феденко, Петро Шекерик (член Української Національної Ради Галичини) та Юхим Онипко, липовецький повітовий комісар. В 1920 році він супроводив прем'єра Мазепу в подорожі до Букарешту й назад до Армії УНР. У всіх небезпеках був діловитий, спокійний, розсудний. Коли боротьба Армії УНР завершилася поразкою в кінці листопада 1920 р., то Онипко був інтернований у Польщі. Звільнившись, жив у Львові, заробляв з своєю дружиною плетінням кошиків. Після другої світової війни недоля загнала Онипка в Арґентину, де він і помер. Багато могил українських патріотів з чистим серцем розсіяно по всіх континентах ...

Смутна була нарада в Брацлаві, мов зустріч на несподіваному похороні. Одна звістка нас просто приголомшила. Василь Чайківський прочитав на нараді текст договору, що його уклали представники УГА з большевицьким Революційним Губерніяльним комітетом (Губревком) Поділля 1-го січня 1920 року.

Від „Ревкому УГА" цей договір підписали: поручник Давид і чотар Гачкевич. У договорі було написано, що УГА буде боротися за закріплення в Україні „радянського устрою" ... Пізніше до назви „УГА" додано слово „Червона" і вийшло в скороченні „ЧУГА". Це було явне порушення договору з Армією УНР, що був підписаний у Вінниці 24 грудня 1919 року.

Чайківський, інтеліґентний молодий старшина, дуже вродливий, але без політичного досвіду, несміливо питався у Мазепи, може б він іменем уряду УНР дав свою згоду на перехід УГА на бік большевицької Росії. Мазепа рішуче відкинув цю пропозицію Чайківського, сказав, що за руїну УГА уряд УНР не може відповідати, бо договір з Москвою доведе УГА до загибелі. Чайківський повідомив членів наради, що УГА опинилася в скруті: „Команда Півдня Росії" вимагала, щоб УГА відступала на південь до Чорного моря, а від Ревкому з Вінниці прийшов наказ — пересунути відділи УГА на північ. Тоді у мене вирвалися слова, що може прийти наказ від командира Армії УНР Омеляновича-Павленка, щоб УГА рушила на схід, і яке рішення приймуть тоді командири УГА? ...

УККА ВЕДЕ ІНТЕНСИВНУ ЗБІРКОВУ КАМПАНІЮ ЗА ЗБІЛЬШЕННЯ НАРОДНОГО ФОНДУ ДО $100,000 ДО КІНЦЯ РОКУ; ПОТРІБНО БУЛО $48,000; ЩЕ ПОТРІБНО $39,850.

В БУЕНОС АЙРЕСІ ВІДБУЛИСЯ МИНУЛОЇ НЕДІЛІ ВЕЛИЧАВІ ТОРЖЕСТВА ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА Т. ШЕВЧЕНКОВІ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

дикій на 1.750 місць та вщерть заповненій залі театру Колісео святочний концерт у виконанні злучених хорів і балетного ансамблю Т-ва „Просвіта" та просвітянського ансамблю бандуристів ім. Т. Шевченка під зарядом Василя Качурака. У програмі були „Увертюра" й „Інтермеццо" у виконанні оркестри, пісні „Прометей", „Думи" мої" та інші у виконанні хору, танці „Коломийка", „Яворівка", „Аркан", „Гуцулка", „Чумак" та інші у виконанні танцювального ансамблю та пісні „Вітер віє", „Сонце гріє" та інші у виконанні Капелі бандуристів. Хорами диригував Василь Максимів а керівником балету був Юра Дмитрієвич. Концерт закінчено співом Шевченкового „Заповіту".

Урочистий Бенкет

На закінчення цього „Українського Великодня" в Буенос Айресі у зв'язку з відкриттям пам'ятника Шевченкові в неділю 5-го грудня відбувся о год. 8-ій вечора урочистий бенкет, в якому взяло участь понад 1,000 осіб. Бенкет започаткував молитвою та благословенням трапези Владика Митрополит Мстислав. Майстром церемонії був Леонід Гіль. З короткими промовами виступали: голова Комітету Пам'ятника д-р Василь Іваницький, Владика Мстислав, який при цій нагоді пожертвував $500 від УПЦеркви в ЗСА на покриття коштів поставлення пам'ятника, Владика Андрій Сапеляк, президент Головної Ради Наукових Товариств ім. Шевченка проф. д-р Євген Вертипорох, д-р Роман Мороз, що репрезентував українських „аргентинців" в ЗСА та який при цій нагоді передав від них пожертву в сумі $2.300, головний предсідник „Провидіння' о. шамб. Мирослав Харина, головний предсідник УНСоюзу Иосип Лисогір, головний предсідник УРСоюзу Антін Батюк та головний предсідник Народної Помочі Володимир Мазур, голова Світової Управи СУМА О. Коваль з Бельгії та репрезентант СУСТА д-р Богдан Футей.

Шевченківський концерт

Великі урочистості відкриття пам'ятника, святочний концерт і опісля бенкет, що відбулися в неділю, 5-го грудня, попередив репрезентативний Шевченківський концерт, що відбувся у згаданій вже вщерть заповненій залі театру Колісео в суботу, 4-го грудня, у вечірніх годинах.

Програму започатковано співом Шевченкового ,Заповіту' у виконанні мішаного хору. Коротке слово виголосив голова Будівельної Комісії Комітету Пам'ятника І. Чарнецький. Дальше хор виконав композиції до слів Шевченка: „Думи мої", „Сонце заходить", „Садок вишневий", „Полюбила чорнобрива", „У перетику ходила" та „Якби мені черевики". Оперова співачка Галина Андреадіс з Ню Йорку, яка раніше сама була мешканкою Буенос Айресу та солісткою театру „Кольон", виконала арію Одарки з опери „Купало" та пісню „Минули літа молодії". Першу частину програми закінчив виступ танцювального ансамблю МУНО „Калина" з Торонто, Канада, який виконав „Гопак" та „Тропотянку".

У другій частині програми виступали танцювальний ансамбль Т-ва „Просвіта" в Арґентині, дівочий хор „Калина" з Торонта, словінський хор „Галлюс" в Арґентині та танцювальний ансамбль МУНО „Калина" з Торонта. Мішаним хором диригувала Марія Данилевич, хором „Калина" з Торонта Параня Гарасимчук, словінським хором Юліян Савеллі. Керівником ансамблю МУНО „Калина" був Семен Джуган, а керівником ансамблю „Просвіти" Юра Димітревич, диригент оркестри — маестро Антін Копитович, а при піяні — Ґуставо Палілля.

Дальші подробиці цих великих українських урочистостей в столиці Арґентини, як і „Тижня Української Культури", що їх попередив, будуть подані в чергових числах „Свободи".

Сто нових членів у грудні...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

виконає своє зобов'язання. але й стане прикладом й інспіратором у праці для інших Округ. Збори з признанням відзначила окремі успіхи в цьогорічній праці секретарів д-ра Палідвора, М. Хоманчука та д-ра Вишиваного й Івана Пригоди, обох з „Дністра", як теж Андрія Вовка, секретаря з Гестінґсу, д-ра О. Саноцького з Бруклина, Андроніка Копистянського, Євстахія Манацького і Василя Мандзія, який із за недуги не міг узяти участи в нараді. але передав привіт через сусіда. Андрія Вовка. Збори публічно висловили подяку В. Мандзієві за його працю і побажали йому скорого повороту до здоров'я та до союзової праці.

Загальні Збори Т-ва Українська Рідна Школа ім. Митрополита А. Шептицького в Ню Гейвені

Ню Гейвен (МЯ). — У неділю 5-го грудня 1971 р., відбулися Загальні Збори Т-ва Українська Рідна Школа ім. Митрополита А. Шептицького. На предсідника зборів вибрано д-ра Михайла Снігуровича, на секретаря мґр-а Богдана Данка. По звітах уступаючої Управи й по уділенні абсолюторії і признання за проведену роботу, збори вибрали нову Управу до якої увійшли: голова — Петро Слюсаренко, заст. голови — Степан Фіґоль, секретар — Оксана Шумило, скарбник — Теодор Романюк, імпрезові реф. Омеляна Іванів і дир. Теодор Федорович; члени Управи: Петро Корнієнко, Осип Кузьо, Роман Попель, сиnь Полудневич; Контрольна Комісія: Іван Заковоротний, Богдан Данко і Григорій Гіна. Володимир Карнаух і Варотний, Богдан Данко і Григорій Гіна. Школа має 11 кляс, наука відбувається кожної днини у вечірніх годинах (за вийн. суботи і неділі). В школі навчається 48-о дітей. Директором школи є Любов Данилович. Вищі кляси навчає д-р Михайло Снігурович. В цьому році відбулася в дні 19-го червня — матура, яку зложили Діяна Карпі і Богдан Шумило. Предсідником іспитової комісії був представник Шкільної Ради при УККА, проф. Степан Стецик. Іспитував д-р Михайло Снігурович, секретарем іспитової комісії була Любов Данилович, директор школи. Усну матуру попередила письмова, предсідником був проф. Іван Ґолембйовський.

Листа пожертв на фонд Верховного Архиєпископа Кир Иосифа, замість квітів на могилу

бл. п. Володимира Комісара

Церковний хор Свято-Миколаївської церкви, Торонто	$52.00
А. і С. Хараки, Торонто	50.00
Д-р Р. і С. Турки, Ст. Джон	50.00
С. і Л. Пушкарі, Філядельфія	50.00
І. і Д. Шусти, Філядельфія	50.00
А. і Х. Масвські, Ню Йорк	50.00
Є. і О. Бориси, Торонто	30.00
В. і А. Процики, Ню Йорк	25.00
М. і С. Барановські, Торонто	25.00
О. і Є. Пушкарі, Ню Йорк	25.00
Я. і Г. Цігані, Ню Йорк	25.00
Д-р В. і М. Пасічники, Данкірк	25.00
Д-р Є. і Т. Волощуки, Торонто	25.00
Д-р М. і О. Ковальські, Торонто	25.00
М. і І. Лиси, Вашингтон, США	20.00
Катерина Котович, Торонто	20.00
Ірина Дувало, Торонто	20.00
Марія Горохов'янка, Торонто	20.00
В. і О. Стецури, Торонто	20.00
Р. і М. Бриковичі, Монтреаль	20.00
Д-р Є. і Л. Вертипорохи, Торонто	20.00
Д-р Т. і І. Парфановичі, Баффало	20.00
Д-р Ф. і В. Мельники, Торонто	15.00
Mrs. A. Moulton, університетська бібліотека, Торонто	15.00
Любіца Мисак, Торонто	15.00
М. і С. Ребрики, Торонто	15.00
Д-р О. і М. Молодецькі, Торонто	10.00
Д-р С. і Я. Молодовці, Баффало	10.00
М. Махій, Торонто	10.00
О. і М. Маціївські, Торонто	10.00
Г. і Д. Горні, Лондон	10.00
Д-р О. і Ю. Барановські, Торонто	10.00
О. і Г. Держки, Торонто	10.00
О. і В. Зобневі, Торонто	10.00
Я. і В. Винникові, Торонто	10.00
Я. і К. Гарасевичі, Торонто	10.00
Д-р В. і С. Медвідські, Торонто	10.00
О. і З. Хабурські, Торонто	10.00
О. і Т. Джулинські, Торонто	10.00
Б. і О. Кальби, Торонто	10.00
З. і М. Зелені, Торонто	10.00
Ольга Федейко, Торонто	10.00
М. П. Семенюк, Торонто	10.00
Р. і А. Бенеші, Торонто	10.00
С. і М. Березовські, Торонто	10.00
Марія Мудрик, Торонто	5.00
Н. Закидальська, Торонто	5.00
Нуся Косевич, Торонто	5.00
Разом	$932.00

Члени Куреня УПС ім. А. Войнаровського:

Д-р О. Баран	$25.00
Д-р М. Грушкевич	25.00
Д-р І. і А. Домбчевські	20.00
Д-р Т. Самотулка	15.00
А. Слюсарчук	10.00
З. Галяревич	10.00
Н. Березовська	5.00
Р. Возняк	5.00
М. Фединський	5.00
Разом	$120.00

На фонд Верховного Архиєпископа — разом $1,052.00

На фонд Дрота та інші добродійні цілі:

Д-р І. і А. Домбчевські, Янґставн, Огайо	$30.00
Осередок Праці УПС, Торонто	20.00
І. Л. Мосевич, Гобокен, Н. Дж.	10.00
О. і З. Сагайдаківські, Торонто	6.00
Тоня Горохович, Торонто	5.00
Д-р В. Соханівський, Торонто	5.00
Марія Щука, Торонто	5.00
Омелян Тарнавський, Торонто	3.00
В. Максимець, Торонто	2.00
Разом	$86.00

Усіх пожертв разом $1,138.00

Усім жертводавцям сердечна подяка!

Замість квітів на свіжу могилу Покійного Члена

бл. п. ПАВЛА ТЕРЛЕЦЬКОГО

Т-во Сокіл — 336 Відділ УНСоюзу вислало пожертву 25.00 долярів на Фонд Українознавства при Гарвардському Університеті.

За Управу Відділу:

В. Шмагло Гр. Кісіль

Замість квітів на свіжі могили

бл. п. отця ВОЛОДИМИРА БУКА

та Його сина

бл. п. ВОЛОДИМИРА БУКА

складаю:

25.00 дол. на „Церква в Потребі";

25.00 дол. на Будівельний Фонд Парафії святих Володимира і Ольги в Чикаґо

МИРОН МАЛАНЮК

Замість квітів на могилу нашого Дорогого Вуйка

бл. п. ЛЕВА ЛЕПКОГО

складаємо 25.00 долярів на дар Українському Інвалідові.

Богданна і Петро СТЕЦЮК

ПОДЯКА

З волі Всевишнього 16 березня 1971 року відійшов несподівано в життя вічне мій Найдорожчий і Незабутній МУЖ

бл. п. ВОЛОДИМИР КОМІСАР

Із глибокою вдячністю висловлюю найщирішу подяку Їх Преосвященству, Преосвященнішому Владиці Кир Ісидорові Борецькому за відслуження Архиєрейської св. Літургії та похоронних відправ.

Щиросердечна подяка Всесвітлішим Отцям: о. митратові П. Хоминові, о. деканові І. Сиротинському, о. Ю. Микитинові, о. д-рові Ю. Федорові і о. О. Гошуликові за участь у Архиєрейській св. Літургії та похоронних відправах.

Особливо щира подяка о. деканові І. Сиротинському за сердечне і зворушливе прощальне слово в церкві і в похоронному заведенні.

Сердечна подяка Всесвітлішим Отцям: о. митр. П. Хоминові, о. дек. І. Сиротинському, о. радн. І. Гавриловові, о. радн. В. Жолкевичеві, о. Є. Бобошникові, о. Ю. Микитинові, о. д-рові Ю. Федорову, о. Р. Набережному, о. О. Гошуляковi і о. В. Шараневичеві за відслуження Панахид у похоронному заведенні.

Безмежно вдячна за відслуження св. Літургій у 40-ий день смерти Всесвітлішим Отцям: о. митр. П. Хоминові — Торонто, о. митр. В. Кушнірові — Вінніпеґ, о. митр. Т. Форостієві — Кліфтон, Н. Дж., о. капц. С. Дмитришинові (також у день похорону) — Мюнхен, о. монс. С. Баландюкові — Гартфорд, Конн., о. радн. Я. Шустові — Бриджпорт, Конн., о. проф. А. Тимкову — Клівленд, о. дек. І. Сиротинському — Торонто, о. д-рові Ю. Федорову — Торонто, о. В. Головінському — Філядельфія, о. д-рові П. Литвинові — Ту Гіллс, оо. Василіянам — Гленков, о. В. Бринявському — Пласт. Станиця Монтреаль і о. Капелянові Пласт. Станиці в Дітройті.

Щира подяка диригентові проф. І. Ковалеву і Членам хору Свято-Миколаївської церкви, якого Покійний був головою, за участь у звеличанні св. похоронної Літургії.

Щиросердечна подяка пл. сен. проф. д-рові П. Біланюкові за щирі та дружні слова прощання від Сеньйорату та Пласт. Станиці в Торонті.

Особливо щира подяка куріньному, пл. сен. д-рові М. Грушкевичеві, і всім Членам Куреня УПС ім. А. Войнаровського за сердечні вияви співчуття, вінок, пожертви на фонд Верховного Архиєпископа, а особливо за відзнаку від Куреня і вутлик із останньої курінної ватри, а пл. сен. інж. О. Тарнавському за їх передачу Покійному і за зворушливе прощальне слово від імени Куреня.

Щира подяка Пластунам і Пластункам УПЮ Станиці Торонто, а зокрема Пластунам - юнакам гуртка „Орел" за почесну стійку в часі Панахид, похоронних відправ і в 40-ий день смерти і за особливо сердечні вислови співчуття — як вияв вдячности своєму виховникові.

Я щиро вдячна всім Співтоваришам праці в бібліотеці університету в Торонті за вислови співчуття, квіти, а особливо ВП. Пані С. Гурко за зворушливий прощальний вірш у їх імені.

Щире спасибі за пожертви на Служби Божі, на фонд Верховного Архиєпископа та інші добродійні цілі.

Сердечно дякую за вінки від Укр. Лікарського Товариства — Торонто, Куреня УПС ім. Войнаровського — Клівленд, Пластової Станиці — Торонто, Товаришів з Перемишля, Товаришів праці з різних відділів університетської бібліотеки, аптеки св. Варвари — Торонто, а також численним Рідним, Приятелям та Знайомим.

Дякую щиро за поміщення посмертної згадки Академічній Корпорації СХБК! „Чорноморе", Куреневі УПС ім. А. Войнаровського, Товаришам гімназистам із Перемишля і Пластовій Станиці Торонто, як також усім тим, які особисто, листовно, телеграфічно чи телефонічно висловили співчуття.

Сердечна подяка всій Родині, Приятелям і Знайомим Покійного, які, віддаючи Йому останню прислугу, приїхали з близьких і дальших сторін Канади і США та взяли численну участь у заупокійних Богослужбах і похоронних відправах.

Щиро дякую д-рові В. Пушкареві за слово подяки від родини.

Невимовно вдячна Родині за моральну підтримку в тяжкому горі та за останню прислугу, віддану Покійному при несенні домовини.

МАРІЯ — дружина

Запрошуємо ВШ. Громадянство на Українську Традиційну

НОВОРІЧНУ ЗУСТРІЧ

яка відбудеться в просторих бенкетових залях

"HOLIDAY INN"

of Somerville — US Route 22 (East Bound)
BRIDGEWATER, N.J. 08876

31-го грудня 1971 р. **Початок о год. 9-ій веч. до ?**

- При звуках 8 особової студентської оркестри „ТРЕМБІТА" з Торонта, Онт., під дир. Володимира Олеснича.
- Холодний і гарячий буфет для гостей протягом цілої забави, включно з шампаном при ЗУСТРІЧІ НОВОГО РОКУ тільки за вступом 10.00 долярів.
- Проситься резервувати столики на 6 і 8 осіб

тел. (201) 526-9500

ВЛАСНИКИ — УКРАЇНЦІ

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АМЕРИКИ
ВІДДІЛ НЮ ДЖЕРЗІ

повідомляє, що з причин від нас незалежних

НОВОРІЧНА ЗУСТРІЧ

— відбудеться —

в Suburban Hotel в Summit, N.J.

а не як було оголошено в Holiday Inn, Somerville, N.J.

КОМІТЕТ

УВАГА! УВАГА!

В суботу, 18 грудня 1971 р., о год. 3:30 по пол.

до ПЛАСТОВОЇ ДОМІВКИ, 144 2nd Ave. в НЮ ЙОРКУ

загостить до наших дітей

„СВЯТИЙ МИКОЛАЙ"

та обдарує дітей дарунками

- Пластова Станиця запрошує всіх Шановних Батьків міста Ню Йорку й околиці прийти на цей вечір, та привести своїх дітей.
- Небесна канцелярія приймає дарунки від год. 12 дня в домівці Пластової Станиці.

ПЛАСТОВА СТАНИЦЯ НЮ ЙОРК

ГАРНИЙ ДАРУНОК НА СВЯТА

для дітей і старших

„НАША ПІСНЯ"

41 українських пісень (3 коляди) на голос, фортепіян і ґітару. Легко уложена, ілюстрована. Ціна 2.75 дол. Аранжувала Ростислава Бучацька Бровар.

Набути можна в наших книгарнях і в Авторки (25 ц. пересилка).

ROSTYSLAWA BROWAR
217 West 56 Place
GARY, Ind. 46408

УКРАЇНСЬКЕ СПІВОЧЕ ТОВАРИСТВО

„Кобзар" у Філядельфії, Па.

— влаштовує —

31-го грудня 1971 року

Grand Ballroom — Sheraton Hotel у Філядельфії, Па.

Стрій вечоровий. Вступ за запрошеннями.

ЗУСТРІЧ НОВОГО РОКУ

ОРКЕСТРА БОГДАНА ГІРНЯКА

Резервуємо столи у передпродажі. Просимо замовляти столи або поодинокі місця при столах, висилаючи належну суму на: KOBZAR, 338 West Logan Street, Philadelphia, Pa., 19144. Телеф. інформації: GL 7-5905 (О. Татунчак), або VI 9-6345 (І. Ільницька).

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АМЕРИКИ
- ВІДДІЛ ДІТРОЙТ -

— влаштовує —

БАЛЬ ІНЖЕНЕРІВ

З БЕНКЕТОМ І ПРЕЗЕНТАЦІЄЮ ДЕБЮТАНТОК

В суботу, 29 січня 1972 року
В залях Венецького Клюбу
при вул. Джон Ар. ч. 29310
Madison Hights, Michigan

ЗГОЛОШЕННЯ ДЕБЮТАНТОК ПРИЙМАЮТЬ:

п-ні І. Сеник
19201 Mitchel
Detroit, Mich. 48234
Tel.: 366-5491

п-ні В. Андрушків
27355 Cramford
Dearborn Hts., Mich. 48217
Tel.: 274-6416

Український Народний Дім
140 Prospect Avenue, Irvington-Newark, N.J.
ЗАПРОШУЄ ГРОМАДЯНСТВО НА

ЗУСТРІЧ 1972 НОВОГО РОКУ

в п'ятницю, 31-го грудня ц. р. о год. 8:30 веч.

У програмі —
СПІЛЬНА ВЕЧЕРЯ, ДОБІРНА МУЗИКА, НЕСПОДІВАНКИ.
Столики замовляти в крамниці Говерля — Salamander
п. Я. Яворський — тел.: 374-5768

УПРАВА

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДЯНИ! НЕ ВХОДІТЬ У НОВИЙ РІК БЕЗ ДОСТАТНЬОГО ЖИТТЬОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ. ПРИДБАЙТЕ ЙОГО ЩЕ В ЦЬОМУ РОЦІ, А ЩЕ КРАЩЕ СЬОГОДНІ, БО ЗАВТРА МОЖЕ БУТИ ЗАПІЗНО. ЗАПЕЗПЕЧІТЬ СЕБЕ І РІДНИХ В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ СОЮЗІ І БУДЬТЕ БЕЗПЕЧНІ!

Вечір на пошану св. п. ред. Володимира Стахова

У суботу 4-го грудня 1971 р. в церкві св. Юра в Ню Йорку відправлено панахиду з а сл. пам'яті ред. Вол. Стахова, в 40-ий день його смерти. Помер він 25-го жовтня в Мюнхені. Панахиду відправив о. Лаврентій Лавренюк, співав дуже гарно збірний хор — частина із церкви св. Юра й частина з „Думки", під диригентурою Івана Хомина. По панахиді численно зібрались шкільні товариші, знайомі, Родина Покійного, приятелі, між ними сеньйор української сцени Й. Гірняк, інж. Б. Чайківський з дружиною Іреною та ін. Вечір відбувся заходом Закордонного Представництва УГВР.

Відкрив вечір коротким словом інж. Р. Ґасцький, попросивши повстанням з місць і одною хвилиною мовчанки вшанувати визначну постать націоналістичного світу пок. Вол. Стахова. Шкільний товариш Покійного, ред. П. Ямняк, прочитав спогад „На смерть товариша", замість нагробного слова. Він згадав 1926 рік, коли пок. Вол. Стахів прибув вперше з Юзефова до Перемиської гімназії, відділу 5-тої А, і там як надзвичайно талановита, обдарована людина — був окрасою кляси до матури 1930 р. Згадав теж і про смерть одного учня в 5-тій кл., і як то пок. В. Стахів виголосив над гробом пламенну промову, якою накреслив життєвий шлях і собі, і товаришам.

Наступним промовцем був д-р Мирослав Прокоп. Він у старанно випрацьованому рефераті змалював сильветку пок. Вол. Стахова, поділивши його життєвий шлях на 4 періоди. Спочатку згадав про першу його зустріч із Покійним в 1928 р. в Пласті, а потім як чл. Юнацтва ОУН. Пок. В. Стахів з 1930 р. перебував у Берліні, де студіював зпочатку в Політехніці, а потім політичні науки. Включившись з ряди ОУН, працював у Пресовому Бюрі в сот. Р. Ярого. Прелеґент підкреслив одну цікаву сторінку із тодішнього життя пок. В. Стахова, а саме: коли в Галичині були великі сподівання на німців, то пок. В. Стахів клав менше сподівань на Німеччину, знаючи докладно німецьку дійсність з приходом Гітлера до влади. Пок. був надзвичайно рухливим в 1938 р., коли то повстала Закарпатська Україна. Треба подивляти відвагу В. Стахова, який відважився німцям сказати: „Ми вам того не забудемо", — коли вони віддали на поталу Зах. Україну мадярам. В 1941 р. бачимо бачимо його на пості керівника закордонних справ у правлінні Я. Стецька. Його ув'язнення, як і всіх членів урядового правління, (спершу в'язниця в Берліні, а потім в концентраку у Саксенгавзені).

По закінченні другої світової війни В. Стахів осів у Мюнхені, був редактором „Укр. Трибуни", потім „Сучасности". Його найбільш маркантна праця припадає на третій період, з 1961 року, як редактора „Сучасности". Як публіцист і блискучий журналіст, пок. В. Стахів надавав великої ваги друкованому слову. Д-р М. Прокоп цитував багато місць із друкованих статтей Покійного, звертаючи увагу, що пок. В. Стахів як прекрасний аналітик політичних подій, мав передбачати деякі події, що й видно було із цитованих статтей.

Ген секретар УГВР Микола Лебедь згадував про зустрічі з пок. В. Стаховим у Берліні, де пізнав його в 1932 р. Вол. Стахів допомагав виробляти фальшиві пашпорти, які служили йому при переході через польський кордон. Спогади були дуже цікаві, характеристичні для боєвиків підпілля. Д-р Сендзік, як учень Перемиської гімназії, розповів про зустріч із Покійним у Берліні, про його кипучу діяльність і дар нав'язувати зв'язки з чужинцями, які тоді перебували в Берліні. Берлін був тоді місцем збору людей із цілого світу. Промовці змальовували Покійного, як імпульсивну людину, з великою інтеліґенцією, начитаністю, при тім надзвичайно товариську завдяки особистій великій культурі. Але Покійний був толерантним до інакшедумаючих. Ред. Ільницький Роман розповів про першу зустріч із В. Стаховим у Львові в 1941 р., коли він був керівником Закор. Справ у правлінні Ярослава Стецька. Далі зупинився на ув'язненні В. Стахова, побуті у в'язниці в Берліні, а відтак в кацеті у Саксенгавзені.

Українська публіцистика, журналістика в особі Покійного В. Стахова зазнали великої втрати. Ред. Р. Ільницький у промові сказав, що Покійний не був народним трибуном, не йшов у маси, але мав колосальні здібності, що видно по його праці. Д-р Іван Козак в коротких словах згадав, що він у таборі в Юзефові вчив пок. В. Стахова в 4-тій кл. гімназії. Молодий Стахів вирізнявся надзвичайною здібністю та шириною різних зацікавлень.

Всім промовцям тепло подякував брат Пок. В. Стахова, Євген, який коротко спинився на тисячах наших героїв, що своє життя положили в обороні самостійности, яких тіла не поховані а тільки одиницям-вибранцям доля судила, що діждалися похорону. Цей, вдало зорганізований вечір на пошану сл. п. Володимира Стахова закрив коротким словом інж. Р. Гасцький. (пяк)

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

КОЛИШНЯ ДРУЖИНА ПРЕЗИДЕНТА КЕННЕДІ, тепер мільйонерша Джеклін Онасіс, подала в Ню Йорку в суд на репортера - фотографа Роналда Геллела, вимагаючи від фотографа півтора мільйони долярів за те, що він без її згоди й дозволу постійно фотографує її та дітей. Але фотограф Геллел у свою чергу подав п-і Онасіс до суду й вимагає від неї відшкодування в сумі одного мільйона 300 тисяч долярів за те, що п-і Онасіс навмисне не дозволяє й утруднює йому займатись його професією. Суд відбудеться 15 січня, а покищо фотограф не має права підходити до Онасіс ближче як на 50 ярдів.

КАНЦЛЕР ЗАХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ ВІЛЛІ БРАНДТ ВИКЛИКАВ до себе власників фабрик і лідерів спілки робітників автомобільного і металюрґійного промислу, в якому від двох тижнів є страйк, що погрожує паралічем цілій німецькій економіці. Брандт застерігся, що він не є посередником, а хоче виявити добру волю і заохотити обидві сторони до переговорів. Страйкують 600.000 робітників.

COLLEGE GRADUATE

Brooklyn paper converter seeks career minded individual with general management background for assistant plant manager. Excellent starting salary & company paid benefits. Call for appointment

(212) 388-5900

РАДІОПРОГРАМА „СТУДЕНТСЬКИЙ ГОЛОС"

Торонто. — Український Студентський Клюб при Торонтонському Університеті провадить свою радіопрограму, під назвою „Студентський Голос", що її веде тепер Ярослав Фічко. Програму надають що-суботи від 12,30 до 1-ї г. дня. Крім керівника, в програмі беруть участь студентки Зірка Радь і Христя Ковальська та студент Ярослав Заяць. Теми радіопрограм: у к р аїнське життя в Канаді, в тому проблема української мови, Ювілейний рік Лесі Українки, діяльність КУК, політичні демонстрації, останньо проти Косиґіна під час відвідин Канади, та ін., українська культурна інформація, музика, пісні.

НОВА КНИЖКА „МОЇЙ МАТУСІ"

Торонто. — У Торонті, в виданні ОПЛДМ ім. Л. Глібова, вийшла кольорова збірка Катерини Перелісної для дітей під назвою „Моїй матусі". Обкладинку та ілюстрації виконала Ніна Мудрик-Мриц. Книжечка має 16 сторінок, надрукована в друкарні „Гармоні Прінтінг" в Торонті, у ній поміщено 16 віршів про матір і дітей, які надаються для деклямацій малими на Свято Матері та інші подібні нагоди. Авторка видала збірку за власні гроші, з маркою ОПЛДМ. Ціна примірника 1 доляр. Можна замовляти у Василковій Книгарні ОПЛДМ в Торонті, або ж безпосередньо в авторки, на адресу: Mrs. K. Perelisna, 749 Centre Street, Trenton, N.J. 08611.

В. Клен

ПЕРШЕ ШАТРО ЗАКАРПАТЦІВ

Довідалися ми, що на „Орликіяді" на Союзівці будуть дві теми: Леся Українка і Закарпаття. Ми два закарпатські пластові юнаки вирішили взяти участь. Певно, що юнаки, хоч обидва разом маємо около 120 років, один сивий як голуб, другий лисий, ні волосочка не найдеш, один сам каже, що йому „дещо" понад 200 фунтів, а другому до нормальної ваги бракує яких 20 фунтів. Але юнаки, бо не вигляд а дух рішає, чи ти юнак чи дід.

Приїхали. Молоді багато. Спершу було трохи тяжко відрізнити хлопців від дівчат, але пізніше дійшли до висновку, що хлопців найлегше пізнати по довгому волоссі. а дівчат? Чомусь повно гуцулок в киптарах і сердаках, а таких собі звичайних, у пластових одностроях, мало.

Щоб набрати юнацького духа, не пішли до їдальні Союзівки, бо це для старих, а перекусили в „снек-барі". Голубці, гарячі собаки, піцца, кава і содова вода в бляшанці.

Нарешті поманджали до того головного „Орлика" і кажемо, що голосимося як загін. Покрутив головою, каже, що ми не виглядаємо на юнаків, що факт, що ми були на Закарпатті, не вистачає, що треба теж щось знати про Лесю Українку, що треба теж виступити з розваговою точкою, а ми йому пояснюємо, що з тою розваговою точкою нема найменшого клопоту, бо той лисий (я є той товстий) з великим успіхом танцював чумака в 1933 на світовому джемборі в Ґеделле, і що може й тут протанцювати. А я буду той, що говорить і розповім, як закарпатці будували перше шатро. А він на це, що не знає, чи в мисці чи там урні є взагалі таке питання, а врештою, де є та певність, що я якраз таке питання витягну. Я йому з'ясовую, що напевно витягну, бо при всяких іспитах я завжди діставав одиноке питання, на яке вмів відповісти. А той найстарший Орлик знову, товкмачить, що є ще питання з життя і творчости Лесі Українки. А я знову пояснюю, що і це просте, бо коли буду розповідати, як ми ставили те шатро, то буде й про те, як ми проти надії сподівалися і як крізь сльози сміялися.

Однак ніщо не помогло. Найстарший Орлик здвигнув раменами, сказав, що він дуже жаліє, але віково ми не кваліфікуємося, як юнаки.

Я обурено заявив йому, що він цього пожаліє, а що пластун є словний, хочу показати всім, що він зробив кривду нам і всім присутнім.

Якщо б я був мстивий, то міг би сказати, що той Головний Орлик взагалі не є як гетьман Орлик, бо не має булави, але має довгі зелені штани, яких гетьман не мав.

Послухайте ж тепер, що був би я відповів на питання: „Як закарпатці будували своє перше шатро?", коли б нас не були дискваліфікували.

Було це в літі 1922. Одинокий існуючий тоді відділ - курінь на Закарпатті в Берегові рішив, як на порядних пластунів пристало, відбути свій перший табір. А тому, що в нас було багато запалу а мало досвіду, ми рішили, що це буде мандрівний табір на закарпатській Гуцульщині. Сподівалися, що буде 16 - 20 учасників. Отже треба було розв'язати питання закупівлі шатра. Дістали ми з Праги цінник, були там шатра на дві особи, на чотири ну і на 16. Порахували наші гроші і рішили, що найдешевше є шатро на 16 осіб. Воно напевно мало для нас ще дальшу вигоду, там, де зміститься 16 осіб, нас скромних юнаків напевно зміститься 20 або й більше. замовили, післали гроші і просили післати шатро на залізничу станцію в Рахові, де мав початися наш мандрівний табір.

Перша несподіванка чекала нас вже на станції. Шатро вже на нас чекало. Один грубезний стовп на яких 8 і пів стопи, чотири стовпи по 6 стіп, мотуззя, стільки, що напевно нема його стільки на ранчі Леді Вірд і величезний мішок з кілками. З трудом витащили ми це наше майбутнє шатро на призначене для таборування місце. Місце чудове в тисовому лісі, але яких 120 метрів понад Долішнім Боркутом (криниця з мінеральною водою). Заки ми витягли наші причандали, і тиси і мінеральна вода, чудове гірське повітря не були нам милі.

Вула третя година пополудні і нас чекало завдання: поставити наше перше шатро. Настрій піднісся, коли ми розв'язали мішок з кілками і найшли в ньому підручник для будування цього шатра. В ньому сказано, що шатро можна без найменшого труду поставити протягом 15 - 20 хвилин, якщо іти докладно за інструкціями та ілюстраціями, крок за кроком.

Чудово, поставимо шатро і за пів години подрімаємо „на пробу" в нашому шатрі. Отже до праці!

Крок ч. 1. розклади шатро на землі. Виконано — шатро лежить. **Крок ч. 2:** візьми найвищий стовп, просади його осередньою діркою в шатрі, і піднеси. І це просто, стовп піднесено і з ним і горішню частину шатра (стелю); Ромко тримає стовп, йдемо далі. **Крок ч. 3:** протягни 4 нижчі стовпи крізь бічні дірки в стелі, піднеси їх. Добре, шатро вже стоїть, але бічні стовпи тримає Павло, Микола, Петро і Олекса, всі леґіні так сказати „під вусом". **Крок ч. 4:** Мотузами від головного стовпа обв'яжи бічні стовпи. А на великому стовпі нема ніяких мотузів. Наказ: поклади всі стовпи, на головний заклади чотири петлі, підійми знову всі стовпи і обкрути менші. Пішло гладко, але ті чотири „стовпоносці" мусіли дістати помічників.

Крок ч. 5: і передостанній. Дальшим п'ятим мотузом обкрути всі чотири побічні стовпи, але натягни, щоб стіни були рівні.

І тут почалося. Потягнули з бічного стовпа — на другий бічний стовп. А головний стовп так трохи похилився вперед і потягнув шатро і всі бічні стовпи. У висліді лежить на землі великий стовп, лежать чотири стовпи, лежить шатро а під ним Роман, Микола, Павло, Петро й Олекса. Повилазили і ми вертаємося назад до кроку ч.1, ч. 2 і все йде гладко аж до кроку ч. 5. Тим разом головний стовп стоїть як дуб, але два менші сунуться до нього, він не витримує і знову все паде, але в інший бік, і знову назад до кроку ч. 1, тим разом при кінці ч. 5 падуть до середини всі бічні стовпи, а той головний стоїть.

Ніхто не злічив скільки разів нам таке вдавалося. знаєте „сонце на небі кружляє" але завжди на захід, тож сховалося за горами, а ми постійно крок 1 крок 2 і т. д. Аж сталося чудо, а було це вже тоді коли небо прибрало краску темньо-синього оксамиту. Скінчили крок 5 і всі стовпи стоять, стеля рівно похила, стіни чудові. Тої пів години з інструкції тривало нам шість годин, але наша хата готова.

Я пригадав собі, що я командант і маю свої обов'язки. Тож витягаю свисток, свищу: Збірка! Ставай вряд! Нашому шатрові тричі Слава!

„Слава! Слава! Слава!"

І шатро впало!

Цієї першої ночі нашого першого мандрівного табору, спали ми під нашим шатром. Тільки, що воно не було над нами, а лежало на нас.

І що сказали б шановні судді з Орлекіяди, коли б почули мою відповідь на питання „Як закарпатці будували своє перше шатро?

„Гарно, гарно, дуже гарно?"

Певно, хіба могли б сказати щось іншого?

У ЛОНДОНІ ВПАЛА з вікна готелю на 3-му поверсі славетна австралійська співачка Мері Колліер. Вона кілька років тому здобула міжнародне ім'я, коли в останній хвилині „вскочила" у титулову партію „Тоски" в лондонському Ковент Гардені, заступивши Марію Калляс, яка не могла явитися. Публіка влаштувала їй тоді рідку в історії театрів 20-хвилинну овацію стоючи. Її теперішня смерть була нещасливим випадком: вона нахилилася, щоб відчинити низьке вікно і втратила рівновагу.

У САН ФРАНСІСКО КИНУЛИСЯ з велетенського мосту „Голден Гейт" 57-мирічний ветеран другої світової війни і його 49-річна приятелька. Обоє загинули. Причина самогубства ще не виявлена.

ПОВІДОМЛЕННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

З уваги на закінчення біжучого року, Адміністрація просить всі Товариства чи поодинокі особи, що довгують за оголошення, вирівняти їх конечно найдалі

до 15-го грудня 1971 року.

ПІПНИЙ ДАРУНОК
передплата „СВОБОДИ" для Ваших Рідних, Приятелів чи Знайомих

Річна передплата 18.00 долярів
Замовлення, залучуючи чек або моні ордер слати
"Svoboda"
81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

НАЙКРАЩИМ ДАРУНКОМ
на СВ. МИКОЛАЯ під ЯЛИНКУ
є
Студійна (Коледжова) Грамота УНСоюзу

ЯКА ЗАПЕВНИТЬ ВАШИМ ДІТЯМ І ВНУКАМ НАЙВАЖЛИВІШЕ: ВИСОКІ СТУДІЇ, ЯКІ ВІДКРИЮТЬ ЇМ ДВЕРІ ДО ЩАСЛИВОГО И УСПІШНОГО ЖИТТЯ.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

НЕДІЛЯ, 12-го ГРУДНЯ 1971 р.

КАРНЕҐІ, Па. Річні загальні збори членів Т-ва І. Франка — 481 Відд. о год. 1:30 по пол. в церковній залі. зі звичайним порядком нарад. На зборах буде вибір управи на 1972 р. — М. Міщук, предс., І. Отчич, кас., М. Сивий, секр.

Українська Крамниця
РОМАНА ІВАНИЦЬКОГО
(Delto Sportswear Co.)

Має на складі: Різного рода імпортовані светери — жіночі, мужеські і дитячі — італійські і німецькі костюми — італійські доцовики — хустки і шалі — блюзочки — капи — панчохи — скарпитки — рукавиці скіряні з футром — скіряні куртки і камізельки — імпортована з Німеччини жіноча спідня білизна.

УКРАЇНСЬКІ ДРУКОВАНІ ОБРУСИ, ДОРІЖКИ, СЕРВЕТКИ та МАТЕРІЯЛИ НА МЕТРИ, НИТКИ ДМЦ, ЮТА і ПАНАМА.

Готові коперти на Україну і до Польщі.
ВЕЛИКИЙ ВИБІР КЕРАМІКИ.
ОДЕРЖАНО НІМЕЦЬКІ ВОВНЯНІ ПАНЧОХИ.
ПРОДАЖ ГУРТОВА І ДЕТАЛІЧНА!!!

Roman Iwanycky
(DELTO SPORTSWEAR CO.)
136 FIRST AVE. NEW YORK, N.Y. 10009
(bet. 8th & 9th St.) Tel. 228-2266

М'ясо і ковбасні вироби
за німецьким виробом для смакунів.
Вироби у власній фабриці ковбас.
ТІЛЬКИ ОДНА ЯКІСТЬ — НАЙЛІПША
яку найліпше люблять господині і цілі родини.
Зайдіть до найближчої КРАМНИЦІ KARL-EHMER
KARL EHMER PORK STORES
Головна крамниця:
53-55 Fresh Pond Road Ridgewood — Brooklyn, N.Y.
Філії крамниць в Ню Йорку і поза містом.

НЮЙОРКСЬКА ПРОВІДНА КРАМНИЦЯ КОВБАС
та німецькі спеціяльності
SCHALLER & WEBER
— ДІМ ЯКОСТЕЙ —
РІЗНІ М'ЯСНІ ВИРОБИ, СВІЖЕ М'ЯСИВО ДО ВАРЕННЯ І ПЕЧЕННЯ
КОВБАСКИ • ШИНКИ
9 Великих крамниць 9 Великих крамниць

In NEW YORK: 1654 2nd Avenue (85-86 Sts.)	TR 9-3047
In RIDGEWOOD: 56-54 Myrtle Avenue	VA 1-7038
In ASTORIA: 28-28 Steinway Street	AS 4-3210
FRANKLIN SQUARE, L.I.: 981 Hempstead Tpk.	437-7677
In FLUSHING: 41-06 Main Street	HI 5-2553
In JACKSON HEIGHTS: 82-10 37th Avenue	DE 5-1154
In FLORAL PARK, L.I.: 259 — 17 Hillside Avenue	343-6116
In POUGHKEEPSIE, N.Y.: 450 Main Street	(914) 454-9070
In EAST NORTHPORT, L.I.: 250 — A Lark Field Rd	(516) 757-0881

ARKA Company DEPARTMENT STORE
48 E. 7th St.
Tel. GR 3-3550. New York 10003
По святочні дарунки спішіть до АРКИ. Там ВЕЛИКИЙ ВИБІР — НИЗЬКІ ЦІНИ.

Різне

Українське Висилкове Бюро
ROMAN PARCEL SERVICE
141 2nd Avenue, New York City
Tel.: 475-7480. — Висилаємо ПАЧКИ з ОДЯГОМ і ХАРЧАМИ в УКРАЇНУ і до СССР. Рівнож приймаємо замовлення на мотоциклі, холодільники, телевізори і машини до прання. Уряд. год.: від понед. до суб. 8:30 — 6:00 веч. В неділю, від 10 до 2 по пол.

JOSEPH'S REST HOME
FOR THE AGED
N.J. State approved. Family atmosphere. Aged & retired Men & Women Reasonable rates. Polish & American cooking.
Dial 925-9897
230 Linden Ave. Linden, N.J.

Real Estate

ХОЧЕТЕ ПРОДАТИ АБО КУПИТИ
БУДИНОК, БИЗНЕС, ЗЕМЛЮ
звертайтеся до
УКРАЇНСЬКОЇ ФІРМИ
GEMINI REAL ESTATE CO.
98 — Second Avenue
New York, N.Y. Tel.: 477-6406

Праця
HELP WANTED MALE

МУЖЧИНА
Краяч одягу. Мусить мати досвід, добрі умовини праці. Досконала платня. Perth Amboy, N.J. Area. за домовленням тел. (201) 442-2486
Питати за Mel Schott
SCHOtt BROS.
358 Rector Street
Perth Amboy, N.J.

Funeral Directors

Theodore WOLINNIN, Inc.
Директор Похоронного Заведення
123 East 7th Street
NEW YORK, N.Y. 10009
Tel.: GR 5-1437
СОЛІДНА ОБСЛУГА

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається Похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку ДАРОМ.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.
ORegon 4-2568

SINKOWSKY
FUNERAL SERVICE
2844 Westchester Avenue
NEW YORK, N.Y. 10461
Tel.: 863-2475
Директор
ЙОСИФ СЕНКОВСЬКИЙ
Завідує влаштуванням похоронів в каплицях, положених в кожнім районі міста. Похорони по мінімальних цінах.

КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
Completely AIR CONDITIONED
Займається Похоронами в стейті NEW JERSEY.
Ціни приступні для всіх. Обслуга чесна й найкраща. У випадку смутку в родині, кличте, як в день, так і в ночі
WILLIAM F. RASLOWSKY, Manager
129 Grand Street
(cor. Warren Street)
Jersey City, N.J. 07302
HEnderson 4-5131

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА.
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
801 Springfield Avenue
IRVINGTON, N.J.
NEWARK, N.J.
ESsex 5-5555